

DE BLAUWE
VERBINDING:
SCHOON WATER,
EXTRA WATER-
BERGING, MEER
NATUUR EN
RECREATIE

Een nieuwe waterweg in Rotterdam

TEKST BARBARA SCHILPEROORT

Hoe breng je schoon water naar het Zuidpark, de waterparel van Rotterdam? Met een nieuwe waterweg die schoon water, extra waterberging en meer natuur en recreatie biedt. Een kunststukje. “De Blauwe Verbinding is hét voorbeeld van brede samenwerking.”

Een paar jaar geleden reden hier nog auto's. Nu is het vroegere viaduct onder de A15 en de spoorlijn vanaf Rotterdam richting Dordrecht een watergang. In de tunnel is een 'badkuip' gebouwd. Daarmee is de Blauwe Verbinding compleet: een vijftien kilometer lange waterroute vanuit Rotterdam-Zuid over het eiland IJsselmonde. De Blauwe Verbinding brengt schoon water uit de Oude Maas naar de parken en de stad, vergroot de waterbergingscapaciteit, creëert meer natuur en biedt meer recreatiemogelijkheden.

Rond 2005 ontstonden de eerste plannen. “We worstelden met de vraag hoe we schoon water naar het Zuidpark konden brengen. De inlaat vanuit de Maashaven werd steeds pro-

blematischer. Te vuil, te zilt,” vertelt Carel Andriessen, projectmanager bij de gemeente Rotterdam én van de Blauwe Verbinding. “Liever wilden we water innemen uit de veel schonere Oude Maas en het Waaltje, de dode rivierarm die dwars door het eiland IJsselmonde loopt. En dan meteen een mooie ecologische en recreatieve route over en rond het eiland creëren. Probleem was het passeren van de A15. Daar lag wel een zinker, maar dat was niet meer dan een smalle pijp.” De verkeerstunnel van de Heulweg zou wel een geschikte waterweg kunnen zijn. Autoverkeer kon worden omgeleid langs een andere route. Het bestaande fiets- en wandelpad bleef intact. Zo ontstond het idee voor een badkuip. De werkzaamheden zijn gecombineerd met de al geplande

B

verbreding van de A15. Volgens Andriessen is nog heel wat water door de Oude Maas gestroomd voor het zover was. Vele partijen, inclusief ProRail zaten bij elkaar om tafel. Wie werd eigenaar van het viaduct inclusief tunnelbak, wie kreeg de verantwoordelijkheid voor het onderhoud, wat te doen bij lekkageproblemen? “Dat moest allemaal tevoren worden besproken.”

Stuw = sluisdeur

“Verzilting van het oppervlaktewater is slecht voor de ecologie, slecht voor de polders, slecht voor de oevers. Het Zuiderpark is de waterparel van de stad Rotterdam. Dat willen we zo schoon mogelijk houden,” bevestigt Gerrit Slijkhuis, system engineer bij waterschap Hollandse Delta. De Blauwe Verbinding bestaat uit zes deeltracés. “De tunnelbak was weliswaar een groot praktisch probleem, maar er waren er meer. Zoals het overbruggen van een verschil van 75 centimeter in de peilhoogte binnen één gebied. Dat lukte door het plaatsen van twee stuwen. Dat moet je je zo voorstellen: een kanoër komt aanvaren, drukt op een knop, waarna verderop een stuw omhooggaat en een sluis creëert. Zodat hij verder kan varen!”

Staatsbosbeheer is de uitvoerende ambtelijke organisatie voor vele recreatiegebieden in Zuid-Holland. Leon van der Lugt, vanuit Staatsbosbeheer bij een van de deeltracés op IJsselmonde betrokken, noemt het weer laten functioneren van een molen in het gebied de grootste uitdaging. “Die molen stond er altijd al en

draaide ook, maar zonder water rond te pompen. Tevoren is in overleg met een hydroloog goed doorgemeten of de capaciteit van de molen wel toereikend was om elke sloot van vers water te voorzien. Nu is die oude molen weer aan het werk. Maar dan moet het wel waaien, natuurlijk...”

“Meer natuur, meer recreatie. Dat was onze drive om mee te doen,” vertelt Evert Jan van de Akker, gemeente Barendrecht. “Er waren nieuwe onderdoorgangen en duikers nodig. Bestaande watergangen moesten verbreed en uitgediept, nieuwe gegraven. Het opstellen van alle plannen, het vinden van financieringsbronnen, het overleg over de aanpak, de vele betrokken partijen... Dat maakte dat het allemaal veel tijd kostte.” Carel Andriessen vult het rijtje met betrokkenen aan: “Provincie Zuid-Holland, de voormalige stadsregio, de gemeente Albrandswaard, Rijkswaterstaat, ProRail, ARK Natuurontwikkeling, kanoverenigingen, de vereniging regiowater, ondernemers van het eiland IJsselmonde... Tijdens workshops konden zij hun ideeën en meningen kwijt.”

Robuust?

ARK realiseert ‘robuuste’ natuurgebieden waar de natuur zoveel mogelijk haar gang mag gaan. Is ARK tevreden over de uitwerking? “Vooral de Koe-dood is werkelijk prachtig geworden,” vindt Ineke van Dort die vanuit ARK meepraatte en meedacht. “Grazers zijn de ‘beheerders’ van de natuurlijke oevers en het struingebied. Daar ontstaat meer dynamiek in de natuur dan waar de gemeente maait.”

Aan de Landschapstafel IJsselmonde werken de zes gemeenten op het eiland van IJsselmonde, het Waterschap Hollandse Delta, Staatsbosbeheer en het Zuid-Hollands Landschap samen om - met eigen middelen en geld van de provincie - nieuwe groen- en recreatieprojecten te realiseren. “De Blauwe Verbinding is hét voorbeeld van de brede samenwerking tussen partijen die ons als Landschapstafel voor ogen staat. Toekomstige projecten willen we hierop laten aansluiten,” aldus programmamanager Rob Berkers.

Toekomst

De Blauwe Verbinding creëert meer oppervlaktewater en vergroot daarmee de waterbergingscapaciteit. De uitgebreide natuurgebieden fungeren als een spons die regenwater vasthouden en in droge tijden weer afgeven. Nu al is te zien dat flora en fauna zich langs de ecologische zones ontwikkelen. Bewoners van de wijken langs de Blauwe Verbinding kunnen bij wijze van spreken vanuit hun achtertuin in een kano het hele gebied rondvaren. Alleen op vier plekken moeten ze nog ‘klunen’. Tot nu toe ontbreekt het geld voor de laatste doorvaarbare plaatsen. Het waterschap Hollands Delta wil het schone water verder Rotterdam inbrengen. “Tot en met de singels,” hoopt Gerrit Slijkhuis. Wat ontbreekt verder nog? “Kleinschalige overnachtingsplaatsen, zoals een natuurcamping en hier en daar een bed-and-breakfast,” suggereert Evert Jan van der Akker. “Net zoals je bijvoorbeeld in Finland ziet. “Waarom niet?” •